

Sods par atejas bedri un trīskāršs

● LINDA KILEVICA

Viens kaimiņš čurā, bet otrs blakus ņem ūdeni no akas. No vides un veselības viedokļa nepieņemamo gruntsūdeņu piesārņošanu var novērst, pieslēdzoties kanalizācijas tīklam vai vismaz ierīkojot hermētisku tvertni, tomēr vēl 21. gadsimtā kārtības šai jomā nav pat pilsētās, par lauku apvidiem nemaz nerunājot. Liepāja savas decentralizētās kanalizācijas sistēmas ir uzskaitījusi, Dienvidkurzemes novadā iedzīvotāju pasivitātes dēļ tik labi neiet.

Nav prieka par nosēdaku

Liepājas dome martā apstiprinājusi "Decentralizēto kanalizācijas pakalpojumu sniegšanas un uzskaites kārtības saistošos noteikumus". Jau pirms pieciem gadiem stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi, kas pieprasīja līdz pērnā gada beigām vai nu nodrošināt decentralizētās kanalizācijas sistēmas (DKS) atbilstību to prasībām, vai arī pieslēgties centralizētajai sistēmai, ja tāda ir pieejama. Ja māju īpašnieki nedara ne vienu, ne otru, rodas arvien lielāks vides apdraudējuma risks un par to var administratīvi sodīt.

Uzņēmumā "Liepājas ūdens" atzīst, ka pilsētā ir dažas vietas, kur vēsturiski tā sanācis, ka nevar pieslēgties centralizētajai kanalizācijai. Šāda situācija ir arī privātmājai Tukuma ielā un tai kaimiņos esošajā uzņēmumā. "To pajautājiem tiem, kas projektēja tramvaja līniju," "Kurzemes Vārdam" saka mājas saimnieks, kurš nevēlas publicitāti. "Kad taisīja lietūs ūdens kanalizāciju, kāpēc neuztaisīja arī otru? Apbrīnoju pilsētas saimniekus. Tai brīdī tas sīknaudu maksāja."

Māja būvēta 20. gadsimta 30. gadu beigās, un tad bija sausā tualete. Vēlāk labierīcības

pārbūvētas. Ja būtu tikai jāizveido pieslēgums līdz ielas tīklam, īpašnieks to izdarītu. "Nekāda prieka jau nav ar to nosēdaku," viņš atzīst. To izvedot četras reizes gadā, jo mājā dzīvo tikai divi cilvēki. Tvertne esot pamatīga, neko cauri nelaiž.

Atšķirībā no šī privātmājas īpašnieka liela daļa citu nevēlas vai nevar apmaksāt pieslēgumu tīkliem. Liepājas pašvaldības izpilddirektora vietnieks Didzis Jēriņš norāda, ka saistošie noteikumi pašvaldības līdzfinansējuma iegūšanai visdrīzāk būtu rakstīti pāris cilvēkiem, jo skaits ir pavisam neliels un starp tiem ir arī cilvēki, kuri negrib pieslēgumu ne ar līdzmaksājumu, ne bez tā.

Būs uzskaitē, būs arī kontrole

Dienvidkurzemes novada dome pagājušajā gadā pieņēma attiecīgus saistošos noteikumus. "Katrs novads bija kaut ko iesācis, bet līdz galam nebija ticis," stāsta pašvaldības izpilddirektora vietniece Eva Mahta. Ir izveidots vienots reģistrs DKS uzskaitē. "Vecajos novados" bija fiksēts niecīgs skaits – ap 30. "Gribētos, lai reģistrēšana ietu raitāk. Patlaban kopā ir reģistrētas 265 DKS, noteikti to ir daudz vairāk. Vismaz divreiz esam publicējuši informāciju "Dienvidkurzemes Novada Vēstīs", cenšamies nodot ziņu ar pārvaldnieku starpniecību," viņa atzīmē.

Kas traucē, vai bažas, ka pēc reģistrācijas nāksies arī pareizi apsaimniekot DKS? E. Mahta uzskata, ka tā varētu būt – tiklīdz būs uzskaitē, būs arī jānodrošina kontrole. Iedzīvotājus mēģinās aktīvāk uzrunāt pārvaldnieki. "Ja arī tad nenāks iesniegumi, droši vien nāksies iesaistīt pašvaldības policiju, lai apseko un tad uzliek par pienākumu noteiktā termiņā reģistrēt," viņa uzsver.

Iedzīvotāji Dienvidkurze-

Latvietim iecienītās sirsniņmājiņas nav aizliegtas, taču tās atbilstoši jāapsaimnieko, lai saturs nenonāktu gruntsūdeņos un augsnē.

mē esot ieinteresēti pieslēgties centralizētajiem tīkliem. Ir iespējams pieteikties konkursā un saņemt pašvaldības līdzfinansējumu, ko daudzi izmanto, īpaši Priekulē, kur izbūvēti jauni tīkli, un Aizputē. "Problēmzona ir mazdārziņi, jo Šķēdē vai Ječos tās ir apdzīvojamas mājas, ne tikai dārza būdiņas, tām ir izbūvētas DKS. Blīvums ir liels. Bieži vien turpat ir aka, un tāds ūdens nav dzeršanai izmantojams. Diemžēl vides lietas ir tās, par kurām iedomājamies stipri novēloti, bet

ietekme veidojas visu laiku," pauž E. Mahta.

Eiropas nauda sarūk

Ūdenssaimniecības nozare ir kritiskā stāvoklī, trauksmi ceļ Latvijas Pašvaldību savienība (LPS). Notekūdeņu apsaimniekošanas un ūdensapgādes investīciju plāni 2021.–2027. gadam izstrādāti 2020. gadā, un "tagad jau skaitļi ir pavisam citi", saka LPS padomniece vides jautājumos Sandra Bērziņa. Kanalizācijai un ūdensapgādei nepieciešamās izmaksas šajā

periodā ir teju 200 miljoni eiro. Notekūdeņu apsaimniekošanas attīstībai no Kohēzijas fonda šajā periodā pieejami nedaudz virs 74 miljoniem eiro, bet ūdensapgādei ES nauda nav pieejama. Jāzietiek ar tarifiem, un tie nosedz tikai ap 1,3% no izmaksām.

"No naudas, ko pašlaik samaksājam par ūdeni un kanalizāciju, septiņi procenti tiek atstāti attīstības projektiem. Tie ir aptuveni 9 miljoni – tikai 15% no nepieciešamajām izmaksām esošo prasību izpildei," stāsta S. Bērziņa. >>

ES DOMĀJU TĀ: VAI ESAT GATAVI PAR ŪDENI MAKSĀT VAIRĀK?

DAIGA LUTERE
EGONA ZĪVERTA FOTO

Astrida Katla – pensionāre:

– Pati ūdenssaimniecībā nostrādāju gadus divdesmit un tagad esmu pensijā. Protams, gribētos maksāt mazāk nekā tagad, nevis vairāk. Sprotams, ja mainīs cenu uz augšu, tad arī maksāsim. Citu variantu nav. Kā jau pensionāre, es taupu ūdeni ar mērķi maksāt mazāk, lai pensija tik ātri nediltu.

Inta – strādā:

– Atbildu nē, bet no manas atbildes nekas jau nebūs atkarīgs. Runājot par ūdeni, mamma mani iemācīja taupīt un visu savu mūžu to arī daru. Ja netaupa, tad jāmaksā vairāk. Vecākiem jāmaca bērniem taupīt. Taupīšana man ir pašsaprotama, nemaz nav grūta, jo šī prasme izstrādājies mūža garumā. Nav sajūtas, ka taupot sevi pārlietu ierobežoju un tāpēc jūtos slikti.

Maija Vītola – skaistumkopšanas speciāliste:

– Jā, bet ģimenē ūdeni dzeršanai pārkam veikalā, jo mums svarīgs pH līmenis. Ēdiena gatavošanai ūdeni ņemu no krāna. Nav tā, ka taupu taupīšanas dēļ. Ūdeni no krāna lietojam tik, cik nepieciešams. Jāmazgājas pašiem, jāmazgā apģērbs. Galvenais, lai ūdens, par ko maksājam, ir kvalitatīvs.

Ilze Vainovska – mezglu sējēja:

– Ir varianti? Absurds jautājums tvaika nolaišanai, jo citu variantu jau nav. Nezinu nevienu gadījumu, kad attiecībā uz maksāšanu kaut kas būtu atkarīgs no manas gribēšanas, patikšanas un varēšanas. Ūdeni, protams, taupu, jo esmu taupīgs cilvēks. Mani vecmāmiņa tā audzināja, ka taupīt ir labi un pareizi. Jā, var ietaupīt naudu.

Elīta Brantevica – tramvaja vadītāja:

– Nav variantu, būs jāmaksā. Tikai kādas tās cenas būs? Vai samērīgas? Teikšu, ka ūdeni netaupu. Lietoju tik, cik vajag. Man daudz mazbērnu, vai katru dienu viņiem apģērbs jāmazgā. Lai gatavotu ēdienu, izmantoju tikai un vienīgi ļoti laba avota ūdeni, kas neveido kaļķa nogulsnes. Līdz tam jābrauc diezgan tālu. Saplūdam traukos un vedam mājās.

